

**Проданчук М.А., д.е.н., доцент,
провідний науковий співробітник
відділу методології обліку та аудиту**
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

В останні роки спостерігається вплив інвестиційного капіталу з неконкурентоспроможних сегментів економіки до суб'єктів ринку, які успішно долають конкурентний тиск. Тому для зростання динамічного розвитку національної економіки, система управління має оперативно реагувати на виклики глобалізації, своєчасно й ефективно здійснювати економічні перетворення. Актуальною залишається проблема розробки та використання оптимальних адаптаційних заходів щодо забезпечення ефективного розвитку сільського господарства в Україні, як стратегічно важливої галузі національної економіки. Україна, поміж інших країн Європи має найпотужніший земельно-ресурсний потенціал, де земельний капітал становить до 6 % (60,3 млн. га.) усієї території Європи. Загальна площа земель сільськогосподарського призначення складає 70,9 % (42,8 млн. га) всієї території нашої країни. Це дає можливість, Україні забезпечити продовольством 250 — 320 млн. осіб.

Для реалізації даного потенціалу, одним із пріоритетним інструментом є ефективно управління земельними ресурсами аграрних підприємств. Управління земельними ресурсами зумовлює появу додаткових вимог щодо інформаційного наповнення звітності аграрних суб'єктів. Менеджмент вимагає переорієнтування спрямованості процесів управління на забезпечення зростання вартості суб'єкта господарювання, що прямо впливає на необхідність розширення масштабів інформаційного забезпечення. Адже для інвестора важливо не лише результат господарської діяльності, але й можливість збільшити вартість аграрного бізнесу у майбутньому, за рахунок земельного капіталу. Тому сьогодні в учасників ринку земельних відносин виникають потреби у нових інформаційних даних сформованих як у фінансових так і нефінансових показниках щодо земельних ресурсів.

Сучасні вимоги до формування інформаційної бази для управління земельними ресурсами підприємства виходять за межі фінансових звітів і потребують даних про економічні, соціальні й екологічні аспекти діяльності. Тому вважаємо, що саме інтегрована звітність у перспективі стане ефективним інструментом управління земельними ресурсами та інформаційною основою для розробки і реалізації стратегічних проектів бізнесу аграрних підприємств.

З вищесказаного слідує висновок, що з кожним роком діловому світі дедалі більше компаній, поряд із фінансовою, оприлюднюють нефінансову звітність, у якій відображають показники, що характеризують економічне зростання, соціальну справедливість та зусилля підприємства у забезпеченні збереження цілісності навколишнього природного середовища.

Інтегрована звітність – результат гармонізації фінансової та нефінансової звітності, що узагальнює інформацію про фінансовий стан і результати фінансово-господарської, соціальної й екологічної діяльності підприємства, дає можливість

оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень і визначити стратегічні аспекти розвитку бізнесу на перспективу. Формування такої звітності стане додатковим фактором забезпечення зростання вартості аграрних підприємств.

З урахуванням викладених вище міркувань щодо структурної побудови інтегрованого звіту для управління земельним капіталом та фінансово-господарською діяльністю аграрного бізнесу наведемо пропоновану нами структуру (табл. 1).

Таблиця 1. Запропонований склад фінансових та нефінансових показників для управління земельними ресурсами у сучасній моделі інтегрованої звітності

Розділ	Склад та елементи звітності	Характеристика показників
III. Земельні ресурси та екологічна відповідальність		
3.1.	Земельні ресурси	
3.1.1	Вартість прав постійного користування земельними ділянками та прав їх оренди	Узагальнюється інформація щодо вартості прав постійного користування земельними ділянками, вартості прав оренди та інших прав (емфітевзису та суперфіцію).
3.1.2	Використання земель у сільському господарстві	Наводиться інформація щодо землекористування сільськогосподарського підприємства протягом звітного року.
3.1.3	Обсяги капітальних інвестицій у земельні ділянки та права користування ними	Узагальнення інформації, щодо інвестицій для придбання у власність згідно з чинним законодавством земельних ділянок та придбання природних ресурсів для наступного видобутку нафти, газу тощо.
3.2.	Екологічна відповідальність компанії	
3.2.1.	Екологічна культура виробничих процесів	Екологія виробничих процесів; інноваційні екологічні проекти у виробництво; попередження забруднення; екологічна чиста продукція;
3.2.2.	Природоохоронна діяльність	Навколишнє середовище; захист та відновлення природного середовища;

Отже, результатом проведеного дослідження є розроблений науково-методичний підхід до впровадження у практичну діяльність аграрних підприємств інтегрованої звітності. Інтеграція фінансової і нефінансової звітності щодо земельних ресурсів створять єдину інформаційну базу для управління земельним капіталом та діяльністю аграрних формувань. Вони інформаційно доповнюватимуть один одного і побудують між собою інформаційні зв'язки, що визначатиме їх місце у системі управління підприємства.